

جمعه ۱۰ کانون ثانی ۱۹۲۶

جلد : ۵

اوچنچي سنه — نومرو ۵۳

# مجله محسن

اداره خانه :  
باب عالی جاده مقدسه  
اقدام یوردی  
اتصالده کی بناده  
دائرة مخصوصه  
صاحب و مدیری  
محمد مسیح

آیونه شرائطی  
سنه لکی ۲۵۰  
آلتی آیلغی ۱۲۵  
فوق العاده نسخه لری  
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰  
غروشدن  
مجموعه من هیئتجه  
طبعی تدبیر ایدلمز  
آثار اعاده ایدلمز

هر آیه برنجی داوره بشیمی کونلری هیفار، علمی، ادبی، اقتصادی، فنی رسمی مجموعه دور

## فینالیزم و نه نه ره تیزم

- بکن لسخه دن مایبد -

[علی مجموعه] نك [۳۳] نخی سایسند و قدرتبات فلسفه سی،  
حقننه یازدینغز ایلک مقاله ده «حیات» دن بحث ایدرکن بونک  
صرف کیمیوی برحاشه اولدینی سولهش و بونک اوصافندن  
برسی تشکیل ایدن «تناسل» کده بعضی جسملرده، مثلا یاروت،  
دینامیت، فولینات دومه و کورو... الخ کبی حین تشککلزنده  
آتوملری آره سنده واسع مقیاسده قوت صافلایان جسملرده  
کورولن «افلاق» ک عینی برافلاقندن، برنجیزدن باشقه برشی  
اولمادینی درمیان ایتش ایدک، فی الحقیقه توتری اعظمی درجه بی  
بولان هر جسمده وهرشیده بویه برقوة دافعه حاصل اولور؛  
واوراده حال احتباس و توترده قالان قدرتک، فضله سی اوفق بر  
تنبیه ایله درحال فوران ایدر و بو ائشاده کندیسینی احتوا ایدن  
جسمدن بریارچه سی ده برابرنده سورورکر، کورتور؛ ناسلک  
قشر ارضک آلتنده هر هانکی برطاق شرائطک تأثیریه حصوله  
کن برتوتر، برمنفذن غازلر، آلهولر، لاولر و دیگر برطاق  
مواد معدنیه پوسکوره ک منافع اولور. غایزدرلرده و یا خودبخار  
ماکنه لرنده توتر صوک درجه بی بولدینی زمان امنیت صوباندن  
فیرلایان صوایله قارشیق بخارک شو فوراندنده کیفیت عیندر.  
دیمک اولیورکه تناسل، اولجه دوشونولوش و نوعک،  
نسلک، ذریئک ادامه سی غایسه لیه افراد نباتیه، حیوانیه و بشریه  
بخش اولونمش معنوی برخصصت دکل، بلکه تقدینک تولید  
ایتدیی قدرت طولونولغندن حاصل اولان و صرف میخانیکی  
برماهیته حائر بولونان برفووان، براندفاع، برافلاقدر.  
نامدار رحمی بک، «طبیعت اولک ایچون و تناسل غایسه لیه  
دیشی میدانه کتیرمشدر». سوزنده کی چور و کلکی ده فظر  
دقه عرض ایدر. فی الحقیقه غایه سی بر نقطه نظردن باقیله حق  
اولورسه دیشینک حکمت وجودینی ارککک تحملرینه یا تافلق  
بايقده آرامق اقتضایدر؛ فقط بزائسانلر، تا قبل التاریخ دورلردن  
بری هر شیئی غایه سی نوع بشرک استفاده سنه خام بر نقطه  
نظردن کورمه و بویه ایضاح ایتکه آلیشدینغز و بونی کرک  
آتاویزم و کرک تربیه و تلقین طریقلرله اولادلر مزده قبول  
ایتدیرمش بولوندینغز ایچین بونک خلاقی بر نقطه نظری قبول  
ایده مه یوز. بوده صرف دماغزده حاصل اولمش بر جریانک  
عطالت قانوننه تابع اوله رق قولایجه تحویل استقامت ایده مه مستندن

اوقویه دالمشدر... سولرده ایکرله، بوکرله نامتناهی اوزانان  
اوجلرینه باقیورم. کیت کیده، بکا یا قلاشیورلر کبی کلپور.  
قوللری آچیورم. کل، کل قویئومده اوپو، دیوروم.  
اوزاقدن، قولاغه برسس، سوزیه، سوزیه اوزانیور.  
دیکله یورم. بو سسسز کجه نك سباهلغی، پرده پرده آشاراق  
بکا اولانسان صدا، عایشه سی ایچون، سینوب حبسخانه سنده  
قلعه بند اولان زواللی تحسینک کوکل هیچقیری ایش...

کول عایشه، کولکون عایشه

اندای سوزکون عایشه

عجیده ایتکلی

اونوما برکون عایشه...

صوکرادن اوکرندم... کیمیلرک هبسی بوجوجنی طانیور.  
هنوز یکرمی ایتکی یاشنده در دیورلر، ایک سنه وارکجه یوسدر.  
هرکون کوزل سسیله عایشه سده درلویتلر کوندیر... زواللی،  
همده اون بش سنه یه محکومدر. چونکه عایشه فیصله قاناق  
کندی قارده شی اولدیرمشدر.

بردیگه سه کز، دیورلر، قرده شتک اولومنه نهلر، نه بیتلر  
سویلر. بعضاً قارده شی اونوتور، عایشه سنه آغلار؛ بعضاً  
عایشه سی اونوتور، قرده شته آغلار...

بویه ساعترجه سویلر، جافیور، ایکر، صوکر اوزون  
براکسوروک، بوش کوپلر کبی سس و برده ک بوغازی بیرتار.  
نهایت آغزندن بوشانان قاتلرله یاییلر، قالیر... زواللی جوجنی  
ایجه حاسناله طوتولش دیورلر...

برآنده، کوزلم محبسک قالین دیورلردن کچرک؛  
آغزنده شفاقلر کبی آچیلش قان کوپوکرینه دولاشدی...  
بو، بوش جکرلرینک صوک ففایمیدی؟... تحسینک خراب  
کوکلی عجب دیکله نمشیدی؟... طوتم، طوتم آلته یاپیشان  
سیاه صاچلرینی کوریور کیم. یوق دیوروم، یوق...  
یایینسک، آییلسک، سنی بکله جکم... او خزین سودالی  
سسینه دیکله یه جکم... محبسک سولر صیزان کوفلی دیورلرنده،  
خیالم دولانیور. تحسین، بیچاره تحسین، کوزلرینی آچیور،  
یواشجه قیملدا یور. بوخزین سودالی سسک، عایشه تورکوسی،  
روح قانا، قانا ایچور...

ساحلک ایشقلری، سیاه قورقونج دیورلر چاروب  
قیریلدجه، ایچمه ده، تحسین ایچون چاربان برمرحت داماری  
بوکولوب قیریلور... آذاسی کوزلریده آریور... پیریلدا یور...  
سولرده ایکی دامله، یاواشجه قانیشیور... کیت دیوروم، کیت،  
تحسینه بندن برتسلی اولسون...

نور

و کذا فاك نافلا ريدر . موضوع بحث [ عشق ] در . غنچه جي  
 فيلسوفلردن هر يري عشقه لاهوتي ، فديسي ، علوي بر ماهيت  
 عطف ايديوورلر ؛ حالوکه ماتهرياليست متفكر ، عشقك بر  
 كوزهل قارشيسنده دويولان مادي و حيواني شهوتدن باشقه برشي  
 اولماديني ادعا ايديوورلر ؛ ديكرلري بو كستاخانه فكر قارشيسنده  
 فوران ايديوورلر ؛ هيسي ده ماتهرياليستك قابالتي ، وحشتي ،  
 غلظتي ، حيوانلتي ، تربيه سزلكي . . . يوزينه چارمقدن كرى  
 طور مابور . . . فقط يكانه متفكر ، بوتون بوتحقير و ترخيلاره ،  
 كنديسندن و فكرلرندن امين اولانلرده كورولان برسكونت .  
 متهيه ايله مقابله ايدرك اولنرك صوصمه سنى بگله يور ؛ و نهايت  
 اولنره صورورور :

— بكا عاشق اولورميسكنز ؟

اولنر كولوشورورلر و :

— سنك نه كه عاشق اولهلم ؛ بوروشمش صورانكهي ؟  
 دو كولوش ديشلريكمي ، چوكنش كوزلريكمي ؟ . . . هم سن  
 ارككسك !

ماتهرياليست همان باشلا يور :

— ديمكك يكانه مانع ، اركك اولمهدير . نويله مي ؟ پك  
 اعلى ، بزم دو قسان ياشنده كي والديه عاشق اولورميسكنز ؟  
 ينه عني كولوشمهلم ، قهقهلم ، اعتراضلر . . .

فقط منفرد متفكر دوام ايديوور :

— ديمكك عاشق اولق ايچون قادين اولمده كافي گله يور . .  
 اختيار اولديني ايچون والدمه عاشق اولما يورسكنز . . . او حالده  
 سزه بر قادين عرض ايديوورم ، بوقادينك يوزي چيچك بوزوغى ،  
 ديشلري قازيق كي ، كوچوك و كوك كوزلو ، غايت ايرى  
 آغيزلى ، بويوك بورونلو ، ييلشيشق طورلى . . . بويوريكز ،  
 قبول بويورولور يورمى !

جواب ويريورلر :

— ايستره سكر بوني سز كنديكز قبول ايديكز . . .

— ها . . . ديمك اولويوركه افنديلر ، سويلك ايچون قادين  
 اولق كافي گله يديكي كي كنجلك ده كفايت ايتيه يور . . . او حالده  
 افنديلر ، سرك ايستدديكيزك وعشقه لايق بولديكيز مخلوق ،  
 كنج اولمقله برابر كورپه و تازه ، لطيف و دلبر ، ميني ميني  
 جيتي پتي . نازلى ، ادالى ، شوخ ، اويناق برشي اولمالى ديكلى ؟ . .  
 فقط بو كعاشق ديهه جكيزكه شهوت ديسه سز دهاموافق اولمازمي ؟

منتهدر . حالوکه « اركك » و « ديشي » ديمك قدرتلى آره سنده  
 قاضيل بولونان ايكي موجود ديمكدر . ناصلا كه برمه له كترك  
 جرياتي هر هانكي . بر نقطه سنده « مثبت » و « منفي » ديه ايكي به  
 آيره بيلديكيز كي بوتون موجوداتي ده بويه قدرتلى آره سنده كي  
 فرق و تفاضله نظراً مثبت و منفي اولق او زره ايكي به تفريق ايدمه  
 بيليز ؛ فقط بويكي صنف موجوداتك آره سنده كي فرق ، صرف  
 قدرتك شدق اعتباريله اولوب يوقسه ماهيت و كيفيت اعتباريله  
 دكلر .

اولكي مقاله مزده اوزون اوزادي به عرض ايتشكك ارككي  
 ديشي به دوغرو سوق و تحريك ايدن شي ، ديشينك « ديشي »  
 اولمه سي ، يعني معين بعضى اعضا جنسيه به مالا بولونمه سي دكل  
 بلكه ارككك نظر ادها دون ، دها مائل بر قدرت سويه سي عرض  
 ايتيه سيدر . وشوني ده نظر دفته آلت لازمدركه هر قادينله هر اركك  
 آره سنده مطلقا بر تفاضل بولونمق ايجاب ايتيز . تنه كيم بش آلتى  
 ياشلرنده بولونان اركك بر چو حقه يكرى اوتوز ياشلرنده  
 بولونان بر قادين آره سنده بويه بر تفاضل اولماديني كي بلكه  
 معكوس بر تفاضل بولونه بيله جكندن چو حقه اوقاديني دكل ،  
 فقط قادينك اوجوجنى سومه سي افضا ايدركه هر كونكي مشا .  
 هدا تمزده بوني مؤيددر . ديمك اولويوركه بر قادينك بر ارككي  
 جذب ايتمه سي ، صرف قادينلني يعني جنسيتي ساپه سنده دكل ،  
 بلكه « كوزه لايكي » يعني قارشيسنده كي ارككك نظراً عرض  
 ايتيديكي دون بر قدرت سويه سي ساپه سنده در . و تنه كيم هر هانكي  
 بر قادين ، هر هانكي برسبيله آره ده كي بويوشلنى دولدورمق  
 صورتيه بوقاضى ازاله ايتيديكي زمان اركككده قارشى بوتون  
 لطافت و جاذبه سنى قايت ايتش ديمكدر . [ ديكر مقاله لر مزده  
 سافست قادينلرك بونقطه نظر دن حاز اولديني قيمت و موقعي  
 مطالعه ايدمه جكيز . ]

بونما سبتله و قتيله مرحوم احمد مدحت افنديك [ حسن  
 ملاح ] اسملى روماننده اوقوديم بر جلسه يني نظر دفته عرض  
 ايدمه جكم :

بر مجلسده مختلف ملترله منسوب بش آلتى قدار فيلسوف  
 وار ؛ فقط بونلردن بردانه سي ، بر فرانسز فيلسوفى ماتهرياليست  
 و بناء عليه « ده ترمينست » و « قوزاليست » اولديني حالده  
 ديكرلري هپ قلاسيك فكرلرك ، ده دوغرو سي بر ظام لاف

## پروفیسور بار تولد

کچن پرشبه کوفی، شهر منہ صوگ زماندره کلن روس نورکیات عالمزیدن پروفیسور بار تولد شرفنه دارالفنونده برجای ضیافتی ویرلشدر. دارالفنون مدرسلریدن برقیسی مضافندہ حاضر بولونمشدر. موسر بار تولد دارالفنون مانت داتر منندہ استقبال ایدیلرک قیصہ بر صاحبہ فی معارف پوری قاندہ کی سالونہ آلتش وچای آرمہ سندہ صبیعی صورتدہ کورووشولشدر. سابق معارف وکریل حمادہ صبیعی بلکہ دعوتیلر آرمہ سندہ کوروایوردی. چایک خنامندہ یان سالونہ آلتان بو مشهور عالمہ، عرزلر مندن نودیه خام نورکیاتہ داتر آشاغبدہ کی قیصہ ملاقاتی پاعشدر.

— نه زماندہتری نورکیاتہ

اشغال ایدیورسکر؟

— ۱۸۹۱ سنہ سندہ لہنین  
غراد دارالفنونکی اکادمی وکرا  
لہنین غراد السنہ شریفہ سندہ نباتات  
شرقیہ به باشلام.

— بوندن اول استانبولہ

کلدیگری؟

— ۱۹۰۹ سنہ سندہ رسا  
استانبولہ کوندیلرک تورکیات  
حقندہ نباتاتہ بولوندم.

— تورکیات ساحہ سندہ

تورکاری نصل بولیورسکر؟

— عمومیتلہ تورکیات ساحہ سندہ اشغال ایدن نورکارلہ یالکز  
استانبولہ تاس ایتمکہ باشلام. اولجہ لہنین غرادہ کلن کوپرلی زادہ  
محمد فؤاد بکلہ کوروشدم. یالکز طایفدین اودر. کشدینیدہ چوق  
تقدیر ایتمکدہ.

— تورکیاتلہ اشغال ایدن دیگر مثلرلہ روسلر آرمہ سندہ نصل

بر فرق واردو؟

— دیگرلرینی بیلیمورم. فقط آلتان مستشرقلری روسلرلہ مشترکا  
جالیشدقزلدن آرمہ زائدہ بر فرق یوقدر.

— روسیہ دہ تورکیاتلہ اشغال ایدن قاچ جمعیت واردو؟

— نباتات شرقیہ جمعیتی مرکزی به پالخاصہ لہنین غراد موسقوادہدر.

— سزک بو جمعیتلرہ کی موقعکز نهدر؟

— لہنین غراد انجمن دانش شرقی موزہ سی نزدندہ کی مستشرقین  
ہیتیک ریاستندہ بولونقدیم. بو جمعیت طرفندن اسکیدن اشیار ایدن  
انجمن دانش مجموعه صنک یگری آلتنجیمی ورفقای مستشرقینک ایلمک  
نسخہ سی چیارلشدر.

— هانکی لاسلری بیلیمورسکر؟

— آلتانچہ، فرانسیزچہ، عربچہ، انگلیزچہ و تونیکہ لاسلرینہ  
وقوف واردو.

— بو کونکی تورکیہ کی نصل بولیورسکر؟

— تورک لسانی یاواش، یاواش سادہ لیسور. عربچہ دن و عجمیہ دن  
واکچیلورسہدہ یکی یکی اجنبی کلہ لری آلتینور.

ملہن اویانرہ نمرنر:

آفتام آزادہ قالدی

فتیل یارودہ قالدی

شونیم کوبور کوزلم

عجب ترہہ قالدی

§

آفتامک آرمہ سن کور

آج بفرم یارہ سن کور

بندن سکا فایدہ یوق

وارباش چارہ سن کور

[حسن ملاح] ی بوندن یگری سنہ قادر اول اووقودینم  
ایچون بلکہ محنتی حریفاً نعل ایدہ مع شمشرد؛ فقط محنتک  
خطوط اساسیہ سی عرض ایتدیکم کیدر.

..

فلسفہ و علم ساحہ سندہ بویلہ دوشونورکن تعقیقات و عملی  
حیات ایچندہ باشقہ دورلو دوشونمک و باشقہ دورلو حرکت  
ایتمکہ مجبوروز. حیاتک، انسانک، کائناتک، وارلک ناولدین  
یلمک باشقہدر. اولییکہ حرکتک تطبیق بوسوتون باشقہدر.  
فردک یاشماق آرزوسندن وازیکہ یلمسی، آلم واضطرابنک  
صوگ حادہ درجینی بولدین فی فوق العادہ زمانلردہ کورولہ ییلن  
بالنسبہ نادر بروقہدر. فردہ یاشماق آرزوسندن قولای قولای  
صرف نظر ایدہ من؛ حالوکہ فردک - هیچ اولماز سہ بعضی  
مشکلاتہ معروض قالمسزین - تأمین حیاتہ موفق اولہ یلمسی،  
جمعیت داخلندہ یاشامہ سنہ، جمعیت استناد اتمہ سنہ وابستہدر.  
اوحالہ فرد، کندی حیاتی ایچون جمعیتک ادامہ سنہ  
جالیشہ حقدر، بو ضروریدر.

بوتون بونلردہ صریح و آشکار برمنفعت پرستلک، بر خود  
کاملق واردو. جمعیتک حیاتی فردلر ایچون وفردک حیاتی بالذات  
کندیس ی ایچون برغایہدر. بوتون فعالیت اوغایتمک استحصالہ  
متوقفدر. بوقطہ نظر، الک دار، الک محدود برجنر ایچندہ  
قالیندینہ کورہ دوغوردر. حدود کینیشلہ دیکہ، یعنی انسان  
منفعت ساحہ سندن علم و حقیقت ساحہ سنہ دوغرو آجیلدیکہ  
کاساتدہ کورولہ جک می یالکز کور وی طرف برغایہ سزلک  
اولہ حقدر.

نامی فکر